Szegedi Egyetem

II. évfolyam 2. szám — A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA — 1964. január 27.

A mérleg nyelve

Egy évvel ezelőtt jelent meg a szegedi felsőoktatási intézmények közös lapja, a Szegedi Egyetem első száma. Mérleget készíteni egy év munkájáról, okulni az elkövetett hibákból s elért eredményeinket felhasználva tovább javítani az újság színvonalát — ezt a célt tűztük magunk elé az évfordulón.

Olvasóink — azok, akik valóban ismerik a lapot — figyelemmel kísérhették az első néhány szám, a »kezdet« bizonytalankodásai után az egyetemi újság képének, sajátos profiljának kialakulását. Tanúi lehettek annak, mint lett egyre tartalmasabbá, színesebbé, anyagában és külső formájában egyaránt »újsággá« a Szegedi Egyetem. Nem szerénytelenség azt állítanunk, hogy a lap egészében véve betöltötte egyáltalán nem könnyű hivatását: képes volt követni és hűen bemutatni a József Attila Tudományegyetem, az Orvostudományi Egyetem, a Tanárképző Főiskola és a néhány hónapja megszünt Felsőfokú Tanítóképző Intézet életét, a munkásnapok eseményeit, a hallgatóság és az oktatói kar munkáját, eredményeit és gondjait.

Mégsem lehetünk elégedettek önmagunkkal. A tükör, melyet az olvasók s elsősorban az egyetemi és főiskolai fiatalság közvéleménye tart a Szegedi Egyetem elé, nem mutat egyértelmű és megnyugtatóan pozitív képet a lapról. »Langyos« újságnak nevezik az egyetemi újságot s ebben a pejorativ értelmű jelzőben, az a számunkra is alapvető problémát jelentő vélemény fogalmazódik meg, hogy írásaink sokszor nem eléggé szenvedélyesen, az együttérzés közvetlenségével és indulatával vetik föl a fiatalokat foglalkoztató kérdéseket, vagy — egyáltalán föl sem vetik azokat.

Nem tudtunk mostanáig — az első évfolyam megjelent számaiban — eléggé az ifjúság lapja lenni. Egy kissé kívülről s talán felülről is, tanáros józansággal foglaltunk állást a viták során s ezért e viták — az egyetlen, hivatástudatról indult vita kivételével — nem visszhangoztak eléggé a fiatalok körében. Érezzük s az első, az útat törő esztendő egyik legfontosabb tanulságaként vesszük fontolóra, hogyan kerüljünk még közelebb a város egyetemi ifjúságához s legyünk langyosság helyett őszinte és megalapozott bírálatok és vélemények, igaz ügyért vívott szenvedélyes viták, az ezerarcú mindennapi élet, eseményei, kudarcok és sikerek együttérző, együtt vitatkozó és együtt határozó krónikásai.

Nem csak rajtunk — a Szegedi Egyetem szerkesztőségén — múlik azonban az elhatározás megvalósulása. A közeledésnek föltétlenül kölcsönösnek kell lennie. Több bizalmat várunk s több támogatást az intézmények állami és pártvezetésén kívül elsősorban az ifjúság legjobb erőit szervezeti egységbe tömörítő KISZ-től: egyetemi és főiskolai KISZ-bizottságoktól, alapszervezetektől s minden KISZ-fiataltól.

Egy újság akkor él, ha állandó kontaktust tud kiépíteni olvasóival, ha időben kézhez kapják s elolvassák a lap megjelenő számait az előfizetők s nem olyan késéssel, hogy a közölt cikkek aktualitásukat vesztik emiatt. Segítséget kérünk most a lap második évfolyamának indulásakor a KISZ-től e problémák megszüntetéséhez. Vállaljon védnökséget a KISZ a Szegedi Egyetem terjesztése fölött egységesen mindhárom felsőoktatási intézménynél. Alakítsanak ki a KISZ-bizottságok minden alapszervezet mellett sajtófelelősi funkciót, s a sajtófelelősök gárdáját fogja össze és irányítsa az egyetemek és a főiskola KISZ-bizottsága. A sajtófelelősök pedig akár a kollégiumokban, akár az évfolyamokon szervezzék meg a maguk 2—3 tagú aktíva-csoportját, melyek tagjai kiemelt, fontos társadalmi munkaként végezzék a Szegedi Egyetem terjesztését, a lap példányainak az olvasókhoz való eljuttatását.

Jó érzés volt magunk mögött tudni az elmúlt évben az egyetemi és főiskolai vezető szervek figyelmét, támogató jóindulatát. E jóindulatra apellálva kérjük, hogy elsősorban az intézmények pártbizottságai nyújtsanak támogatást a KISZ-nek abban, hogy a lap terjesztésének mindmáig megoldatlan problémája végre tartósan megnyugtató megoldást nyerjen.

A szerkesztőség tisztában van feladatával és felelősségével. Mindent megteszünk azért, hogy a második évfolyam megjelenő számaiban minél több oldalról mutassuk be az egyetemi és főiskolai élet eseményeit, a sikerek ünnepeit és a gondokkal és problémákkal terhes, munkával telő hétköznapokat. Szeretnénk e törekvésünkben felhasználni az intézmények dolgozóinak, oktatóinak és az egyetemi ifjúságnak a lappal kapcsolatos ötleteit, észrevételeit és javaslatit. Következő számunk egyik oldalán egyetemi és főiskolai hallgatókat kérdezünk meg a Szegedi Egyetemről. Szeretnénk egy állandó »Olvasóink írják« rovatot kialakítani, mely fontos bázisa lenne a lap és olvasótábora tovább erősödő kapcsolatának. Szeretnénk számítani minden, magában az íráshoz kedvet és hajlandóságot érző oktató és hallgató cikkeire s minden tehetséges irodalmi alkotásra, elbeszélésre és versre egyaránt.

Mérlegre tettük egy évi munkánkat. A mérleg nyelve ingadozó. Rajtunk áll, hogy együttes erővel, több abmicióval s kölcsönös bizalommal és segítőszándékkal lapunk mostani képét ebben az új évfolyamban ***egyértelműen pozitívvá változtassuk.***

A tartalomból:

Hozzászólás az eszperantó vitához

Vizsgák előtt — vizsgák után

Vidám percek

Innen — onnan

A helytállás számaiból

Az idén nemzetközi építőtábort is szervez a KISZ

Az önkéntes munkára vállalkozott fiatalok az elmúlt hat esztendőben 219 kilométer csatornát építettek. Leszedtek és ládába raktak 155 ezer mázsa gyümölcsöt, zöldséget, és elvégezték 29 ezer 340 hold hibrid kukorica címerezését. Megmozgattak másfél millió köbméter földet. Tavaly

a 32 központi és 5 helyi építőtáborban 20 ezer középiskolás és 4 ezer főiskolai, illetve egyetemi hallgató dolgozott.

A kialakult hagyományoknak megfelelően a lányok elsősorban az állami gazdaságok zöldség és gyümölcs telepein segédkeztek, a fiúk vízhasznosítási, útépítési és vasút-rekonstrukciós munkákat végeztek. A legjobb eredményt elért fiatalok, illetve KISZ szervezetek között körülbelül egy millió forint jutalmat osztottak ki. Azok az egyetemisták és főiskolások pedig,

akik 1963-ban ötödször vettek részt a tábor munkájában, megkapták a KISZ aranykoszorús jelvényét.

Az idén 26 központi és hat helyi tábor nyílik. Ezekbe a tavalyinál több, összesen 25 700 diákot vár a KISZ. Szeretnénk, ha a múlt évhez képest 13,5 százalékkal növekednék a lányok száma. Az állami gazdaságok ugyanis minden eddiginél több fiatal segítségét kérik: igényeik háromszorosan is meghaladják a lehetőségeket. A lányok a gyümölcs és zöldségszedést, valamint kukoricacímerezést, a fiúk a hansági és a bodrogzugi csatornaépítkezést, valamint az új balatoni műút és az északi part vasúti rekonstrukciójának munkálatait segítik majd.

Az idén először

nemzetközi építőtábort is szervez a KISZ: a zánkai vasút építésén dolgozó fiatalok közé meghívnak 50 külföldi diákot.

Ugyanakkor a magyar fiatalok mintegy tíz nemzetközi táborban, egyebek között a Szovjetunióban, Norvégiában, Svédországban és Lengyelországban segítik majd egy-egy feladat megoldását.

Utazás a glóbuszon

Kun [illegible]

Nehéz napok. Ilyenkor nincs bál, nincs esti sétálgatás a parton, nincs semmiféle »buli«. A könyvek vannak és a félelem a sikertelen szereplestől, a rossz jegytől — félelem, ami munkára, tanulásra serkent. Földrajz-szakosok el-elbogarászgatnak ilyenkor a tarka glóbuson, vagy a falat borító tábla-térképeken. S érdemes igyekezni, szorgalmasan tanulni és jelesen vizsgázni. Hiszen aki jól tanul, annak több az ösztöndíja, kevesebb tandíjat kell fizetni s a kedvezmények sorolását folytathatnánk még. Aki tanul, az kevesebbet kockáztat, az nyugodtan ülhet a vizsgáztató asztalához.

Ott csak azok ijednek meg, akik a szerencsére bízzák magukat. S ha rajtavesztenek? Talán majd rájönnek ők is arra az aranyigazságra, hogy jobb egy vizsga előtt félni, mint a vizsgán megijedni.

Mosoly a vizsgák zord vidékén

Huszonöt vizsgázó — tanárok közül

Széles táblák sora feketéllik a katedra mögött. A vizsgáztató főiskolai tanár gyors, könnyed mozdulattal rajzolja fel a vizsgatételnek szánt feladatokat.

A padban fiatal pedagógusok szoronganak; nem közönséges drukk tükröződik az arcokon. »Félelmetes« tárgyból kell vizsgázniok: az ábrázoló geometria éles logikát követelő tételei között kell eligazodniok. Gyakorló rajztanár valamennyi »diák« — az egyetlen kecskeméti kivételével a fővárosban tanítanak rajzot, földrajzot. Négy év alatt végzik el a Tanárképző főiskola levelező tagozatát, — az első két évben az egyik szakot, a harmadik-negyedikben a másodikat.

— Nem a legszerencsésebb elosztás — vélik a főiskolai előadók — mert az a tapasztalatunk, hogy mire mindkét tantárggyal végeznek, az első anyagból nagyon sokat felejtenek. Jövőre, az új évfolyamoknál az lesz a gyakorlat, hogy mindkét tantárgyat egyidőben, párhuzamosan hallgatják.

Ezt Pataj Mihály mondja, miközben Vinkler László tanárral és Szathmáry Gyöngyi gyakornokkal az »ábrázolóból« vizsgázó jelöltek kötelező és szorgalmi rajzait nézegeti. Nehéz, felelős munka az osztályozás, nem lehet elnézőnek lenni, hisz' a levelező hallgatók diplomája azonos értékű a rendes hallgatókéval... Másrészt a tapintatos, udvarias bánásmód elsőrendűen fontos, a levelező hallgatók lelkiállapotának figyelembevétele.

Elkeseredett delikvens

A tapintatos, pedagógushoz méltó bánásmódra épp a szigoráról közismert művésztanár, Buday Lajos szolgáltat példát, mikor — a rajzok megtekintése után — visszatérünk a táblához.

Elkeseredett vizsgázó nyitja szét előtte az indexet:

— Tanár úr kérem, tessék beírni az elégtelent, mert én semmit sem tudok...

— Tanult?

— Tanultam, de semmit sem értek, kaotikus előttem az egész... Tessék beírni az elégtelent!

Buday Lajos udvariasan mutat helyet a minden ízében remegő »delikvensnek.« Családi körülményei, gondjai iránt érdeklődik, s öt percnyi »kitérő« után szinte észrevétlenül tér a tárgyra, a félelmetes »ábrázolóra«.

A vizsgázóban egyre inkább oldódnak a görcsök, nekibátorodva felelget, a táblai feladatot csaknem hibátlanul oldja meg — s megérdemelten *jóra* vizsgázik...

A modell mosolyog

Az ábrázoló geometria »labirintusában« eligazodók felszabadultan ragadják meg a rajztáblát és szénrudacskát, s a műterem csakhamar benépesül szorgalmas portrékészítőkkel. Barnahajú, telt-arcú fiatal nő mosolyog a pulpituson: a modell.

Mire az alkony villanygyújtásra készteti a vizsgáztatókat, már vagy huszonöt rajzpapír tükrözi vissza mosolyát.

— re —

Egy csoportgyűlés margójára

A rendkívüli segélyek decemberi elosztásánál először fordult elő a Bölcsészettudományi karon, hogy a KISZ-tagság végre megfelelően érvényesíthette akaratát. Mert hiába hoztuk létre korábban a legszélesebb körű képviseleti rendszert, a kérdések sorsa mégiscsak egyes emberekre volt bízva, akik a dolog természeténél fogva nem ismerhették kellőképpen minden ember helyzetét. A kérvények továbbítását most röntgönzött csoportgyűlések döntötték el. A módszer egyáltalán nem új, hiszen az orvosok és a főiskolások már évek óta alkalmazzák, és amint hallom nem is eredménytelenül.

A csoportgyűlések mégis többnyire az általános bizalmatlanság és sértődékenység jegyében zajlottak le. Vajon mi lehet az oka, hogy sokan el sem jöttek, s ha el jöttek is azzal a bizonyos tudattal, hogy teljesen értelmetlen az egész, hiszen úgy sem tudhatjuk meg, hogy kit illet meg leginkább a segély. Egy bölcsész már tud úgy fogalmazni, hogy ha kell a sziklából is könnyet fakaszt.

Az akadékoskodók ellenére, néhány sértődést leszámítva, aránylag mégis gyorsan megtörtént a megfelelő kérvények továbbítása. A fenti aggályoskodás azonban mégsem bizonyult egészen alaptalannak. Az egész csoportgyűlés legfőbb jellemzője és a bizonytalanság oka ugyanis az volt, hogy még négy egyetemi év után is elszomorítóan keveset tudunk egymásról. Szinte hihetetlen, hogy az alkalmi kis pletykákon kívül csak azt vesszük észre a másikról, hogy milyen ruhában jár és van-e teddy-beer bundája. Sok minden egyéb mellett megmutatta ez a gyűlés, hogy mi mindnyájan csak éljük a magunk kis életét, de hogy társainknál mi van a külszín mögött azt egyikünk sem látja, s amikor arra kerül a sor, hogy mérlegre tegyük társaink igényeit és körülményeit, tanácstalanul állunk a feladat előtt.

Mindezek ellenére én jobban bízom ebben a közösségben, mint bármiféle képviseleti rendszerben. Hiszen együttvéve mégiscsak többet tudunk egymásról, mint az évfolyam bármely lelkiismeretes képviselője is. Másrészt így minden a nyilvánosság előtt fog lezajlani, s ennél fogva kizárt dolog, hogy a rendkívüli segélyek osztásában csak egyes »jól értesült körök« vegyenek részt, mint ahogy ez korábban egyszerkétszer előfordult. De van még egy dolog, ami szerintem egyáltalán nem lényegtelenebb az előbbieknél: végre rá leszünk kényszerítve, hogy legalább alkalomszerűen mélyebben betekintsünk egymás dolgaiba. Ha következetesen végigvisszük ezt a módszert, ez azt is eredményezheti, hogy végre jobban megismerjük egymást.

Van azonban egy hátulütője is a dolognak. Előfordult ugyanis, hogy valami csodálatos véletlen folytán néhány olyan ember is kapott segélyt, kiknek kérvényét a KISZ nem továbbította. Ugyanakkor a javasoltak közül jónéhányan kimaradtak. Ha nem akarjuk, hogy a KISZ bevonása a szociális juttatások elosztásába puszta bohózattá és általános összeveszési fórummá váljék, akkor az ehhez hasonló eseteket sürgősen meg kell szüntetni.

G. V. L.